

Nagrada Vladimirja Kralja za življenjsko delo 2018:

Lojze Smasek

Lojze Smasek je bil kar štiri desetletja izjemno plodovit kritik, tankočuten in tankoslušen kronist slovenske gledališke in radijske produkcije. Ves ta čas je spremljal obe področji s kritiško distanco, z velikim spoštovanjem do ustvarjanja in ustvarjalcev. Za časnik Večer je tako rekoč vsak dan prispeval poglobljene, tehtne in analitične ocene. Kritike pa ni dojemal arbitrarno, ampak kot eno izmed mnenj javnosti – le da kritikova ocena ni anonimna in jo je zaradi strokovnega pristopa »mogoče imeti za spodbudo k samostojnemu razmišljanju, primerjanju in soočanju«. Njegove sprotne, artikulirane ocene so težko pričakovali tako ustvarjalci kot občinstvo, bralci in poslušalci. S svojim delom je torej sklenil krog, v katerem kritika pomeni neodtujljiv del gledališča, in ob tem pomembno prispeval k razvoju gledališke in radijske kulture. Študij filmske igre in režije ter nato primerjalne književnosti, branje, novinarsko delo in članstvo v številnih strokovnih žirijah so mu dajali potrebno širino in odprtost za eksperiment, nova iskanja na vseh ustvarjalnih področjih. V svojem osupljivem opusu je razvil kritiški instrumentarij na področju radijske igre, ki kot samostojna in vitalna umetniška zvrst v okviru uprizoritvenih umetnosti zdaj žal ostaja na robu medijskega prostora. Poznal je specifičnosti radijskega medija in se zavedal, da je radijski poslušalec zmeraj individualiziran in anonimen, zato se je v tako vlogo postavil tudi sam. Obsežni dvodelni izbor kritik Lojzeta Smaska, ki so ga lani izdali pri Slovenskem gledališkem inštitutu, ostaja pričevanje o gledališkem in radijskem obdobju, ki je minilo, hkrati pa izrisuje podobo človeka, ki je veliko prispeval k refleksiji in zgodovini gledališča in radia, ves čas pa ohranjal skromno držo.